

Jaktmetoder på varg

Oavsett jaktmetod krävs ordentliga förberedelser för att lyckas med vargjakten. Vargarna rör sig över mycket stora områden på kort tid och det krävs därför noggrann kartläggning om jakten ska bli meningsfull.

AV OLLE OLSSON

Det finns av naturliga skäl ingen stor erfarenhet av vargjakt i modern tid i Sverige, men det finns några tumregler kring jakten.

En sak att tänka på är till exempel att vargar försöker spara energi när de förflyttar sig. Därför går de i stor utsträckning på vägar, skoterspår, myrdrag eller sjöisar då det ofta är mindre snödjup där än i omkringliggande områden.

Detta är en viktig detalj att komma ihåg när passkyttar ska sättas ut.

Det ställs stora krav på passkyttarna vid jakt på varg.

De bör förbereda sig på att stå stilla under långa perioder. Vanligtvis kommer vargarna försiktigt smygande i pass och de stannar ofta upp för att lyssna och spana.

Bristen på snö är ett av de svåraste hindren för en effektiv vargjakt. Med tanke på de senaste årens snöfattiga vintrar är det något som bekymrar inför framtida vargjakter. □

FOTO (HÄGN): MIKAEL FRITZON

En varg kommer ofta smygande framför sin förföljare. Vargjakten ställer därför stora krav på passkyttarnas förmåga att stå stilla och vara tysta på pass.

Smygjakt/vaktjakt

Smyg- eller vaktjakt på varg är en jaktform som kräver god kunskap om vargarnas rörelsemönster, massor av tålmod och en del tur.

Här gäller det att veta vilka platser som vargarna passerar mest frekvent. Det går även att vakta vid vargslagna byten. □

Åteljakt

Erfarenheter visar att vargarna ofta rör sig i områden där det finns slaktrester från till exempel jakt. Det skjuts även en del varg på vildsvinsåtlar i de baltiska länderna under dygnets mörka timmar.

Erfarenheter från svenska jägare med rävvåtlar inom vargrevir skvallrar dock om att vargarna ytterst sällan besöker åtlarna, även om det händer. □

Drevjakt/ tryckjakt

Längre tillbaka hade stora folkdrev en stor betydelse vid jakt på stora rovdjur. För att jaktformen ska lyckas krävs mycket god kunskap om var vargarna brukar befinna sig samt en stor uppslutning av jägare och drevfolk.

Precis som vid spårningsjakt krävs det att drevkedjan inte går för fort fram för att vargarna ska passera sina in-vanda platser.

I bland annat Ryssland brukar denna jaktform kompletteras med lapptyg, en lina med flaggor, som sätts ut runt delar eller hela jaktområdet 50–100 centimeter ovan mark. Det är mycket

FOTO: ANDERS CHRISTIANSSON

Vid drev- och tryckjakter används ofta så kallat lapptyg för att hålla vargarna i såten. Bilden är från Estland.

viktigt att lapptyget följer markens konturer vid diken och andra ojämnheter, annars smiter vargarna ut. □

Fällfångst

Idag finns ingen erfarenhet av fällfångst av varg. I svunna tider fanns olika fångstredskap för varg, men

inga av dessa är tillåtna att användas idag. De kategorier av vargar som kan tänkas gå in i fällor som används vid räv- och lodjursfångst är sannolikt skabbangripna vargar eller unga individer. □

Jakt med hund

Sannolikt kommer inte vargjakt med hund att bli aktuell i Sverige. Det finns en del hundar som driver varg, men hundägaren får ställa in sig på att hunden faller offer för vargarna. Ytterst få hundägare är beredda att ta den risken.

Internationellt används hundar vid vargjakt, en jaktform som kompletteras med förhållsskyttar. Oftast släpps då flera hundar åt gången, men det är inte på något sätt ovanligt att hundarna skadas eller dödas av vargarna. □

Lockjakt

Lockjakt på varg är en jaktform som säkert kan ge resultat även i Sverige. Se mer om lockjakt på varg i separat artikel på nästa sida. □

Spårningsjakt

Spårningsjakt med förhållsskyttar kommer sannolikt att bli den vanligaste jaktmetoden vid framtidens vargjakter.

Jaktformen kräver ett digert spårningsarbete för att lokalisera och ringa in vargarna innan passkyttarna försiktigt ställs ut.

Ofta åker en jägare skidor efter vargspåren. Dessutom kan två ”flankspårare” åka parallellt för att ta vid om vargarna viker av. Eller ta egna pass i terrängen.

När vargarna blir störda är det inte ovanligt att de buktar för att få kontroll på förföljaren. Den jägare som spårar bör inte ligga på för hårt eftersom chansen då minskar att vargarna går på de naturliga passen. Pass bör sökas efter vägar, skoterspår, myrdrag, sjöisar, höjder samt inspåret i såten. Dessutom bör andra välkända och bra pass vid jakt efter andra djurarter bemännas.

Det är inte helt ovanligt att vargarna går bara en kort bit framför spåraren och även denne bör därför hålla koncentrationen uppe för ett eventuellt skottillfälle. □

FOTO: OLLE OLSSON

Pass vid sjöisar eller andra platser med mindre snödjup kan vara de bästa vid jakt på varg.

Lockjakt på varg

Liksom alla andra rovdjur kommer vargen på lock, vilket flera svenska rävlockare redan fått erfara. Svensk Jakt har provat jaktmetoden i Kanada, där enstaka jägare specialiserat sig på den.

AV ULF LINDROTH (TEXT & FOTO)

Ingen har kört den lilla skogsbilvägen nära Peace River i norra Alberta sedan vi var här i förrgår. I februari kylan knarar nysnön skarpt under pickupens däck. Blickarna är fästa på vägen framför motorhuven.

Nyss låg gårdagens nysnö obruten på vägbanan. Nu slingrar sig flera löpor av stora tassar fram mellan de gamla plogkanterna.

Jaktguiden Jim Renaud stannar bilen och undersöker spårstämplarna.

– De är inte långt borta, konstaterar han. Fem eller sex vargar.

Jim säger själv att han är en av ytterst få jaktguider som erbjuder verklig riktad lockjakt på varg. Kanske den enda. Så vitt jag kunnat utröna har han rätt. Dels beror det på att jaktformen är svår, dels på att den oftast bedrivs under den kallaste delen av vintern.

– De flesta av mina kunder kommer nerifrån USA, berättar Jim. De tror att de ska frysa ihjäl om det är minus tio grader.

Det begränsar kundunderlaget. Den

När Jim Renaud misstänker att det finns varg i närheten använder han ett varygl. För han svar kan han gå vidare med att välja pass och locka med coyoteläten och hjortskrik.

här årstiden kan temperaturen gå under minus 40 grader.

Men Jim lockar inte enbart varg under vintern. Han lockar in varg till kunder som jagar älg eller björn under hösten och det fungerar bra då också.

Spårnsnö är alltså inte nödvändig vid lockjakt på varg. God kännedom om de lokala vargarna eller alldeles färsk observationer av varg kan vid vissa tillfällen ersätta spårnsnö. Men på barmark blir jakten lite mera tillfällighetsjakt.

Intressant alternativ

Att metoden ändå fungerar utan snö gör lockjakten till ett intressant alternativ den dag vi börjar jaga varg på allvar i Sverige. För det kommer inte alltid att finnas spårnsnö. Och lockjakten kräver inte att hela jaktlag ställs på fötter.

En stund senare kommer vi till ett avsnitt som är helt nedtrampat av vargtassar. Vi backar undan och sätter oss ute på

Pipor för varygl, coyoteläten samt hjort- och harskrik.

ett hygge med sikt in mot skogen.

Jim öppnar med ett coyoteyl. När hans ylande klingar ut hör jag något som skickar en förväntansfull kittling efter ryggraden: Långt in i skogen tar en varg ton, dovt och djupt.

Jim fyller på med ångestskrik av hjort och enstaka coyoteläten; ylanden ibland, gnälliga klaganden ibland. Meningen är att ge en bild av att en flock coyoter försöker döda en hjort. Det ger dubbel stimulans till vargflocken, som både reagerar på chansen att ta en hjort och på chansen att döda coyoter.

Vargjakt i Alberta

Vår vargjakt genomfördes i den kanadensiska provinsen Alberta som är ungefär 1,5 gånger så stor som Sverige och har cirka 3,5 miljoner invånare. Vargstammen där är på minst 4 000 djur. Stammen ökar, trots att detta inte anses önskvärt och trots liberala regler för vargjakt.

Myndigheterna bedriver på begäran skydds jakt på vargflockar som går särskilt hårt åt tamdjur.

En jägare som bor i Alberta behöver inget särskilt tillstånd för att jaga varg. Tillresande jägare betalar ett tillstånd som kostar 11,50 kanadensiska dollar eller drygt 70 svenska kronor. Utlänningar måste jaga med guide.

Jakt får bedrivas från och med starten av den första storviltsäsongen i ett område (vanligen slutet av augusti) till slutet av maj eller i vissa fall mitten av juni. Inga begränsningar gäller för det antal vargar som får fällas. □

Under löptiden syns urinmarkeringarna överallt där vargflocken dragit fram.

Det här är grunden i Jims metod. Först lokaliseras vargarna – oftast med snöspårning, men när inte det fungerar använder Jim ett horn och ylar som en varg. Hör vargarna honom svarar de oftast. Verkar det finnas varg inom högst ett par kilometer, så förbereder han sig för att locka med ångestskrik.

Tar lättaste vägen

Jim lockar inte om han inte är nästan säker på att det finns varg nära. En helt olockad flock är ofta lätt att locka in, men Jim upplever att vargar snabbt tappat intresset för ett läte som de hört flera gånger tidigare. Därför bör de inte få höra ljudet förrän det finns en god chans att komma till skott.

Passet får gärna vara öppet, men i brist på annat passar Jim gärna på skogsbilvägar. Särskilt när det är djup snö tar vargen gärna den lättaste vägen och kommer längs vägen.

Han ger ett tips för avslutningarna:

– Så länge vargen kommer mot oss, vänta med skottet. En varg som tvekar brukar stanna och vända upp bredsida. Skjut då!

De flesta gånger lockar Jim bara 15–30 minuter, eftersom vargarna brukar komma fort ifall de låtit sig luras. De är högst upp i näringskedjan och har ett stort självförtroende.

Om Jim får tecken på att det finns varg i närheten kan han locka längre och han lockar alltid intensivt, utan några längre avbrott.

Alla vargar kommer inte in ens under idealförhållanden. Ligger de mätta i närheten av ett byte kan de vara mycket svåra att få igång. Detsamma gäller förstås om jägarna röjt sig.

När vi satt vid det där hygget och lockade in mot svarsylet kom de inte. Faktum är att vi inte lyckades skjuta någon varg på sex dagars jakt. Ett par dagar hade vi inga färsk spår, en annan dag spårade vi en flock bara för att kom-

ma till en punkt där de jagats och skrämts av en bil. Vid några tillfällen lockade vi intill mycket färsk spår, men kanske var vi för nära när vi gick ur bilen eller så var något annat fel.

Kanske spelade den pågående löp-perioden in. Det fanns mängder av markeringar med urin på plogkanter och snöhögar och vi såg tikurin med blod i.

Vid två tillfällen hörde vi vargarnas yl. Vid ett annat tillfälle såg vi två vargar stiga upp på vägen och lyssna på locket från cirka 400 meters håll, men de ville inte komma närmare.

Inget för den otålige

Men metoden är intressant. Och min jaktkamrat Jonas, som var med på resan, lockade in ett par vargar vid ett av sina första försök med harskriket hemma i Kilsbergen i Närke.

Så var lugn för att det kommer att fungera även här. Det är bara inte någon jaktmetod för den otålige. □

Jonas Lindström passar på varg i Alberta. Jim Renaud lockar på en flock som skrämts av vägen av en annan bil, men de kommer inte tillbaka.

Omfattande vargjakt

Under århundraden har jakten på varg varit mycket omfattande i Sverige.

År 1647 infördes skottpengar på varg och ersättningen till de svenska vargskyttarna fanns sedan kvar i nästan 300 år, till 1965.

Åren 1827 till 1839 fälldes det som mest varg i landet.

Skottpengar för 6 790 vargar betalades ut under dessa år, varav 271 bara i Stockholms län.

Exempel på den tidens jaktmetoder på varg var drevjakt, åteljakt, varggård, sax och förgiftat bete.

Olle Olsson

FOTO: OLLE OLSSON

Tillvaratagande av varg

Vid dagens skyddsjakter på varg får inte skytten behålla vare sig skinn eller kranium. Men i framtiden kan detta naturligtvis komma att ändras.

Det vanligaste sättet att få en varg är bredflåning. Man öppnar då skinnet från analöppningen längs hela buken och bröstet upp till underkäken. Sedan öppnas fram- och bakbenen genom ett snitt från tassarna upp till mittlinjen. Därefter används kniv och fingrar för att få loss skinnet från benen och kroppen.

En varg kan även bälgflås i likhet med en räv.

Olle Olsson

Lockjakt på gammalt vis

Det finns gamla skildringar av en speciell form av lockjakt på varg. Jägarna färdades med häst och släde och använde en gris som "lockare".

Metoden ska ha använts i Sverige men skildras även i boken Jakt- och turistskildringar från tsarernas land, som utgavs 1896. Författaren Eugen Hemberg återgav där en sådan jakt.

Jakten genomfördes en månlnatt i början av februari. Detta räknades som lite för sent på säsongen, eftersom löptiden var nära och det gjorde jakten svårare.

Hemberg jagade med en rysk jägare och en kusk. Med sig i släden

hade de en liten gris i en säck. När de väl kommit ur byn så började de vända och skaka på säcken så att grisen skrek.

Efter ett tag upptäcktes vargar som följde släden på avstånd. Med en kursändring kom jägarna inom skotthåll och lyckades döda en varg och skadskjuta en. Påföljande morgon gjordes eftersök, men den skadade vargen hade då redan ätits upp av andra vargar.

Enligt Hembergs skildring använde hans ryske jaktvärd metoden ganska ofta.

Ulf Lindroth

Vapen vid vargjakt

Endast klass 1-vapen är tillåtna vid jakt på varg. Används ett halvautomatiskt kulgevär får vapnet endast kunna laddas med tre patroner, ett i loppet och två i magasinet. Endast blyspets eller hålspets får användas.

Innan vargjakt bör jägarna övningsskjuta mot vargfigur.

Vargfigurer, med eller utan träffområde, kan beställas på www.canaxa.se eller via telefon 0152-911 00.

Olle Olsson